

DÉLMAGYARORSZÁG

78. évfolyam, 52. szám
1988. március 2., szerda

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEDED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Ativizig

Az elkerülhetetlen leépítés

Mintegy negyvenévi szünet után, egy új fogalommal ismerkedik az ország gazdasága. Előbb nem mertük nevével nevezni a dolgot, körülírással, finomkodó fogalmazásokkal próbáltuk szőben elviselhetőbbé tenni a tény: egyes vállalatoknál több-kevesebb emberre nincs szükség. Akik visszakapják a munkakönyvüket, esetleg néhány hónapig nem találnak új munkahelyet. Az ország egyes vidékein ma már az új elhelyezkedés nemegyszer hosszabb időszakot is igénybe vesz. Borsod és Szabolcs-Szatmár megye ilyen gondjairól már sokat olvashattunk, hallhattunk. Az idén a szegedi vállalatok közül lényeges nagyságú leépítésre, 38 fő elbocsátására, az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság szánta rá magát. Ugy gondoljuk, a döntés hátterével is érdemes megismerkedni.

Az Ativizig három alapvető tevékenységet végez: vízkárelhárítást, üzembiztonsági feladatok megoldását, és fejlesztések kivitelezését. Ehhez a munkájához a forrást az állami költségvetés biztosítja. A fennmaradó szabad kapacitását a piacon értékesíti. Az ország ismert költségvetési helyzete miatt az utóbbi években a központi támogatásból finanszírozott megbízásai csökkentek a vállalatnak. Ezért a szabadipacón megszerzett munkákat növelte. Emiatt bizonyos profilváltást is végrehajtottak. Ma már vállalkoznak gázvezeték-építésre, meliorációs munkákra, szennyvízesatornák és telepek létesítésére is. Természetesen a profilváltásnak vannak korlátai. Hiszen az Ativizig gépparkjának alapvetően az előbb felsorolt három feladatnak kell megfelelni. Továbbra sem lett a vállalat abszolút nyereségorientált, de a fejlesztéseit a külső munkákkal szerzett bevételekből tudja fedezni.

A bérbruttó hátrányosabb helyzetet teremtett az Ativizignél, mint mondjuk egy termelő vállalatnál. Ugyanis ez utóbbiaknál a többlet-bérek költség egy részét az év elején megszünt adó-nemekre eddig kifizetett pénzekből fedezni tudták. Ilyen kompenzációra — mivel ilyen adókat eddig sem fizetett — az Ativizignél nem volt lehetőség. A vállalatnál a többlet-bérek költség éves szinten mintegy 30 millió forint lesz. A nyereség tavaly 27,2 millió forint volt, tehát nem fedezi ezeket a plusz költségeket.

A létszámleépítésen kívül még mit tehetnek helyzetük javításáért? — kérdeztem Simon Sándor osztályvezető-helyettest.

Mindent elkövetünk azért, hogy 480 milliós nagyságrendű termelési értéket hozzassunk létre. Megjegyzem: tavaly 419 millió forintos árbevételünk volt. Persze, a gazdaság jelenlegi helyzetét figyelve rögtön látszik, hogy nem egyszerű a feladatunk. Lehetséges megrendelőink a bizonytalan helyzetben sokkal nehezebben vállalkoznak egy-egy beruházás kockázatát. Próbálunk további új profilokat találni, a korábban említettek kivételével. A központi támogatás feladását a M0-ás autópálya építésébe. S valószínűleg feladatot kapunk a bős-nagymarosi vízellátás építésénél is.

Ha sikerül a tervünk, akkor a most leépített 38 főn kívül másoktól nem kell megválnunk.

Az Ativizig költségei nemcsak a bérről csökkennek a leépítés miatt. A napi munkásszállításból sok kiadása van a vállalatnak. Ha egy-egy közszékből az autónak csak egy-két dolgozót kell szállítani, akkor igen magas a munkahelyre való eljutás, illetve az onnan hazajutás költsége. A leépítésnél már szempont volt, hogy az autótól a dolgozóktól valjanak meg, akik eddig ilyen helyzetben voltak. A négy szakaszmérnökség és a gépjármű vállalatok közül a bér- és létszámgazdálkodás önálló. Amikor a leépítés kényszere nyilvánvalóvá vált, minden egység külön-külön elemezte saját helyzetét és határozott a létszámcsökkentés nagyságrendjében. Többségükben vízellátó ipari munkások és kisegítő dolgozók kénytelenek távozni. Néhányan már a feimondási kézbesítése előtt új munkahelyet talál-

tak. Az elküldött dolgozók lakóhelyük szerint a következőképpen oszlottak meg: Makó környékiek tizenheten, szegediek és csongrádiak nyolcan-nyolcan, szentesiek és szankiak ketten-ketten, hódmezővásárhelyi pedig egy fő.

— Szociális szempontokat mennyiben tudtak figyelembe venni a döntéskor?

— Nyugodtan mondhatom, nem egyszerű feladat a gazdaságosság és a humanitás összeegyeztetése. Arra ügyeltünk elsősorban, hogy az árnyvédelemben edzett, rutinos, tapasztalt gardánkból senki se kapja meg a munkakönyvét. Ezt sikerült is elkerülnünk. Ugy, érezzük, hogy időben léptünk akkor, amikor még, más gazdálkodók kevésbé jutottak el eddig a döntésig, és így volt dolgozóinknak még nagyobb a lehetősége az elhelyezkedésre.

Az Ativizig létszáma ezernégyezer fő körül van, így érzékelhető igazán a létszámcsökkentés nagyságrendje. A jelenlegi helyzet áthidalására még milyen lehetősége lett volna a vállalatnak? Lehetett volna mondjuk mindenkinél csökkenteni az átlagbért. E módszerrel — úgy mond — a teljes vállalat összeadta volna azok pénzét, akiknek számára a kapukon belül a jelen helyzetben nincs hatékony munka. A gazdaság egészét vizsgálva kétségtelen, az Ativizignél a kényes döntésnél az elfogadhatóbbat választották.

Böle István

Az Észak-atlanti Közgyűlés küldöttségének tárgyalásai

Sarlós István, az Országgyűlés elnöke kedden az Országgyűlésben fogadta az Észak-atlanti Közgyűlés küldöttségét, amely Tom Frinking vezetésével, a magyar törvényhozó testület vendégeként hivatalos látogatáson tartózkodik hazánkban.

A megbeszélésen mindkét fél kifejtette: a jelenlegi látogatás hozzájárul az álláspontok kölcsönös megismeréséhez, alapot teremthet az eszmecsere folytatásához.

A vendégek kérdéseire válaszolva Sarlós István ismertette az Országgyűlés működését, elemezte a Parlament és a kormány kapcsolatát. Kitért arra is, milyen módon kísérik figyelemmel a képviselők a kormányzat külpolitikai tevékenységét. Hangsúlyozta, hogy a törvényhozó testületek közötti párbeszéd — beleértve a különböző társadalmi rendszerű államok parlamentjeinek kapcsolatait is — hozzájárulhat a jobb megértéshez, a bizalom légkörének erősítéséhez. Ezt segítheti elő a kis és közepes nagyságú, illetve lélekszámú országok kezdeményező fellépése a nemzetközi fórumokon is.

Ugyancsak az Országgyűlésben találkozott a küldöttséggel Horn Gyula külügyminiszteriumi államtitkár, aki a nyílt légkörű megbeszélésen tájékoztatást adott hazánk főbb külpolitikai törekvéseiről, s a nemzetközi élet fontosabb problémáit érintve ismertette a magyar álláspontot. Mindezek mellett az enyhüléssel összefüggő kérdéseket tekintette át, hangsúlyozva, hogy annak erősítése hazánk külpolitikájának meghatározó törekvése. A nemzetközi életben újra teret nyitó enyhülési folyamat jellemzője a nagyhatalmak, mindenekelőtt a Szovjetunió kezdeményező szerepe. A hetvenes évek végét, a nyolcvanas évek elejét követő lehülés után ismét fellemelegő nemzetközi légkör új ideológiai és politikai megközelítésekkel is gazdagodott. Így például a nemzetközi politika fő kérdésévé lépett elő a világéle megőrzése. A magyar álláspontot tolmácsolva, az államtitkár ezzel kapcsolatban kiemelte annak szükségességét, hogy az államközi kapcsolatok építését mindinkább függetlenítsék az ideológiai elemektől. Biztosította a vendégeket ar-

Kádár János munkamegbeszélése megyei párt- és tanácsai vezetőkkel

Kádár János, az MSZMP főtitkára munkaértekezleten találkozott kedden Fejér, Komárom és Veszprém megye párt- és tanácsai vezetőivel. Kíséretében volt Lukács János, a Központi Bizottság titkára. Az eszmecsere színhelyén Székesfehérvárott, az MSZMP Fejér Megyei Bizottságának székházában, Barts Oszkárné, a Fejér megyei, Antalóczy Albert, a Kármó megyei és Gyuricza László, a Veszprém megyei pártbizottság első titkára fogadta a vendégeket.

Barts Oszkárnénak, a munkaértekezlet házigazdájának köszöntő szavai után Kádár János — mintegy jelölve a megbeszélés célját — kifejezésre juttatta, hogy az eszmecsere közvetlen tapasztalatokat kíván szerezni a különböző területeken dolgozó vezetők, a párttagság véleményéről: miként itéli meg az ország és szűkebb környezetük helyzetét, a tenivalókat, milyen kérdések foglalkoztatják a lakosságot és a párttagságot.

A megyei vezetők arról adtak számot, hogy a munkahelyeken jelentősebb zökkenők nélkül kezdtek a gazdasági évet, bár a gazdálkodás feltételeiben számottevő változások történtek. Biztató, hogy az ipari üzemek kapacitása jelentős részben rendelkezéssel leköveti, jók a gazdasági kilátásai is. Hangot adtak azoknak a feszültségeknek is, amelyeket a szigorúbb gazdasági feltételek a termelési szerkezet átalakítása hoznak felszínre.

A párteletről szólva hangsúlyozták, hogy az ideológiai tézisekről, a párt vezető sze-

repéről, a politikai intézményrendszer továbbfejlesztéséről folyó alapszervezeti viták, a tagkönyvcserét előkészítő beszélgetések, az ország és a párt előtt álló feladatokról folyó véleménycserék aktivizálták a párt szervezeteit és tagságát. Szóltak arról, hogy az eszmecsere korántsem szorítottak a párttagságra, abban részt vett a párttagok széles köre is, számos javaslatot gazdagítva a vitát.

A demokrácia szélesítését, a nyíltság növelését, a pártmunka mozgalmi jellegének erősítését célzó törekvések kedvező fogadtatásra találtak. Kifejezésre juttatták, hogy a párt áll az élen, és irányítja a gazdasági és társadalmi megújulást szolgáló folyamatokat.

A párttagság, a lakosság döntő többsége megértéssel fogadja és vállalja a kibontakozással járó nagyobb terheket — s mint a gazdálkodó egységekben elért eredmények is jelzik —, aktívan vesz részt a feladatok megoldásában. Ugyanakkor aggodalmas és eredményeink feltétele is jellemzője a közvéleménynek.

A megbeszélés résztvevői úgy itélik meg, hogy a közhangulat helyenként rosszabb, mint a valóságos társadalmi és gazdasági helyzet.

Kádár János hasznosnak, gondolatgazdagnak minősítette a — mintegy ötórás — nyílt, őszinte véleménycse-

rét. A jelenlegi helyzetről szólva hangsúlyozta, hogy szocialista építőmunkánk olyan szakaszába jutottunk, amikor a dinamikus társadalmi, gazdasági fejlődés megtorpant. Ebben objektív és szubjektív tényezők egyaránt szerepet játszottak: munkánk fogyatékosai, a feltételezettnek is kedvezőtlenebb világgazdasági helyzet, a késedelmesen felismert összefüggések, és az azokra való reagálások. Kiemelte, hogy a párt a gazdaságirányítás átalakításával történelmi jelentőségű reformfolyamat elére állt. Az előttünk álló feladatok megoldásának is legfőbb garanciája — elért szocialista vívmányainkra, értékeinkre építve — eszközeink, módszereink megújítása. Fontosnak ítélte, hogy a párt tagsága egységesen, határozottan cselekedjen a kibontakozási program megvalósításáért. Ezzel segíthetjük a társadalom tagjainak, a közösségeknek és egész népünknek boldogulását.

Befejezésül szólt a szocialista építőmunka nemzetközi feltételeiről, kiemelve, hogy a Szovjetunióban, a szocialista országok többségében kibontakozó megújulási folyamatok kedvezőbb feltételeket teremtenek a hazai építőmunkához.

Az MSZMP főtitkára a munkaértekezlet befejezése után visszautazott Budapestre.

Grósz Károly Vas megyében

Grósz Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnöke kedden Vas megyébe látogatott. Kétnaposra tervezett munkaprogramjának első állomásaként délután — Horváth Miklósnak, a megyei pártbizottság első titkárnak és Bors Zoltánnak, a megyei tanács elnökének társaságában — a Rába Magyar Vagon- és Gépgyár épülő szentgottárdi üzemét kereste fel.

A kormány elnökét Horváth Ede vezérigazgató tájékoztatta arról, hogy a vidék foglalkoztatási gondjain is enyhítő üzemben nyáron már megkezdődik a termelés, mezőgazdasági gépek készülnék majd itt.

Az ismerkedés Szentgottárdi lakóinak életével a városi pártbizottságon folytatódott. Grósz Károlyt Máthé Endre első titkár in-

formálta a város és az azt körülvevő 14 kisközség fejlődéséről, a politikai munka tapasztalatairól, a gazdálkodás körülményeiről, s külön szólt az itt élő három nemzetiség — magyarok, szlovének és németek — harmonikus együttéléséről, a nemzetiségi kultúra megőrzéséről tett erőfeszítésekről.

Ez utóbbi fontosságát erősítette meg az addig látottakra, hallottakra reagálva Grósz Károly is, kiemelve, hogy nemzetiségi politikánk csak akkor őrzi meg hitelét, példamutató jellegét, ha következetesen megvalósul a mindennapok gyakorlatában is.

Grósz Károly ma, szerdán a megye ipari, szociális és idegenforgalmi létesítményeivel ismerkedik, s részt vesz a megyei pártaktívák ülésén.

Együttműködés

A szövetkezetek és a bankrendszer együttműködéséről rendezett vitán kedden, a Hazafias Népfront Országos Elnökségének szövetkezetpolitikai albizottsága.

Aligha adódnának gondok, ha a szövetkezetek önálló kereskedelmi bankkal rendelkeznek. A vita résztvevői szerint két megoldás adódik: lehetőség van

arra, hogy a már meglévő Ipari Fejlesztési Bank, a Mezőbank és a Konsuminvest közreműködésével egy-egy kereskedelmi bankrendszer alakítsanak ki, amelyek vidéki hálózatát a takarékszövetkezetekkel együttműködve teremthetnék meg. A másik lehetőség: önálló szövetkezeti kereskedelmi bank létrehozása.